

Ірина Скріль

Львівський професійний коледж

готельно-туристичного та ресторанного сервісу

ORCID ID 0000-0002-5252-0521

DOI 10.24139/2312-5993/2019.06/151-161

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ

Стаття розглядає основні положення, які необхідно враховувати у процесі використання методики формування англomовної професійно орієнтованої лексичної компетентності в говорінні майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи. Описано характеристики, які підтверджують приналежність професійно-орієнтованого дискурсу майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи до інституційного ділового туристичного дискурсу. Визначено одиниці монологічного та діалогічного мовлення, які є найбільш поширеними в готельно-ресторанній справі. Виділено основні етапи формування визначеної компетентності: ознайомлення, автоматизації й застосування. Обґрунтовано ефективність застосування відеоматеріалів з подальшим використанням ділової гри та симуляції для успішного формування англomовної професійно орієнтованої лексичної компетентності в говорінні майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.

Ключові слова: англomовна професійно орієнтована лексична компетентність, говоріння, монологічне, діалогічне мовлення, відеоматеріали, ділова гра, симуляція.

Постановка проблеми. Реформування та професіоналізація іншомовної освіти майбутніх фахівців туризму, готельно-ресторанної справи в Україні слід здійснювати відповідно до вимог Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти на засадах комунікативного підходу, який передбачає формування у студентів готовності до іншомовного спілкування. Провідним видом діяльності майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи є обслуговування вітчизняних та іноземних клієнтів, що полягає в наданні їм соціально-культурних послуг у процесі комунікації. Іншомовне навчання майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи передбачає розроблення методики формування іншомовної комунікативної компетентності, у складі якої вирізняється професійно орієнтована лексична компетентність.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз методичної літератури показав, що проблема формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності в різних видах мовленнєвої діяльності залишається

актуальною. Дослідники М. Вайсбурд, І. Зимня, Р. Мільруд, В. Скалкін, Дж. Андерсон визначили основи навчання говоріння. Проблему навчання професійно орієнтованого говоріння іноземною мовою вивчали В. Черниш (навчання майбутніх учителів), Я. Дьячкова (навчання правознавців), Л. Конопленко (навчання фахівців із ІТ), А. Котловський (навчання економістів), А. Онуфрів (навчання маркетологів), Х. Цимбровська (навчання лікарів-педіатрів), Л. Лазоренко (навчання математиків), О. Баб'юк (навчання фахівців сфери туризму), О. Ващило (навчання інженерів-механіків). У центрі уваги методистів перебуває питання розробки методики формування професійно-орієнтованої іншомовної компетентності в говорінні з використання різноманітних засобів.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні основних положень, які визначають методику формування англомовної професійно орієнтованої лексичної компетентності в говорінні майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.

Завдання дослідження полягають у: 1) характеристиці особливостей професійної комунікативної діяльності фахівців сфери готельно-ресторанної справи; 2) аналізі особливостей іншомовного професійно орієнтованого монологу та діалогу; 3) окреслити етапи формування визначеної компетентності; 4) обґрунтуванні переваг використання ділової гри з використанням відеоматеріалів для ефективного формування англомовної професійно орієнтованої лексичної компетентності в говорінні майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.

Методи дослідження: аналіз, узагальнення й систематизація наукової літератури з проблеми формування англомовної професійно орієнтованої лексичної компетентності в говорінні майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.

Виклад основного матеріалу. На основі досліджень В. Черниш, Н. Жовтук, А. Котловського, О. Баб'юк під професійно орієнтованою лексичною компетентністю в говорінні розуміємо здатність та готовність згаданих фахівців до коректного лексичного оформлення своїх усних висловлювань у монологічному і діалогічному мовленні, успішної організації своєї усномовленнєвої іншомовної діяльності з метою реалізації комунікативних та професійних завдань, виходячи з професійних мотивів, якостей і вмінь у типових і нестандартних ситуаціях під час реалізації професійних завдань (Черниш, 2015, с. 153; Котловський, 2017, с. 42).

Під час створення методики формування англомовної професійно орієнтованої лексичної компетентності в говорінні майбутніх фахівців

готельно-ресторанної справи доцільно враховувати певні положення: урахування особливостей професійної комунікативної діяльності фахівців сфери готельно-ресторанної справи, номенклатури типових комунікативних ситуацій, ролей, намірів, аналіз особливостей іншомовного професійно орієнтованого монологу та діалогу, використання різних організаційних форм (ділових ігор, симуляцій), використання різних форм подачі англomовного навчального матеріалу (аудіовізуальний, друкований), розробки номенклатури діалогічного та монологічного мовлення, які можуть стати основою розробки типів та видів вправ, спрямованих на формування зазначених умінь.

Професійно-орієнтований дискурс майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи належить до інституційного ділового туристичного дискурсу, оскільки, по-перше, здебільшого у спілкуванні принаймні одна із сторін є представником певного соціального чи економічного інституту, який реалізує свою діяльність у сфері туризму; по-друге, учасники спілкування мають офіційні стосунки один із одним, виконуючи свої професійні обов'язки, статусність, етикетність, тональність, а також емоційність, психологічний вплив (при спілкуванні з клієнтами) (Тарнаева, 2013, с. 203).

Ураховуючи результати дослідження, отриманих О. Баб'юк стосовно монологічних висловлювань, які найчастіше зустрічаються в усному професійному спілкуванні фахівців туристичної галузі (Баб'юк, 2019, с. 58), ми вважаємо, що в сфері готельно-ресторанної справи також актуальними будуть інформувальні (монолог-повідомлення, доповідь, монолог-презентація (презентація-довідь і презентація-реклама) та активізувальні монологи (монолог-переконання).

Для усного професійно-орієнтованого дискурсу фахівців готельно-ресторанної справи характерними є такі функціональні типи діалогів: діалог-розпитування (інтерв'ю), діалог-домовленість, діалог-обмін думками, враженнями, діалог-обговорення, діалог-суперечка. Кожен діалог наділений відповідними мовленнєвими засобами реалізації комунікативних функцій (почати розмову, підтримати її, ставити запитання і давати відповіді, погодитися/відхилити пропозицію, висловлювати власні погляди, враження, зацікавлювати, переконувати слухача тощо). Важливо ознайомлювати майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи з вищезгаданими автентичними зразками монологічного та діалогічного мовлення, оскільки це сприяє усвідомленню різноманітності й актуальності професійної комунікації.

Монолог-повідомлення передбачає короткий виклад фактів та подій із метою повідомлення про них клієнтів, колег. Для монологу-повідомлення

характерне вживання слів із нейтральним стилістичним забарвленням (to believe, to answer), усномовленнєвих формул (first of all, firstly, secondly), засобів міжфразового зв'язку (moreover, therefore), використання слів і фраз, що привертають увагу слухача (you know, look). Мета монологу-переконання – переконати слухачів стосовно предмета розмови, сформулювати певні мотиви, спонукати до відповідних дій. Характерним є використання фразеологічних одиниць (to check in, to set out), слів для позначення послідовності подій чи аргументів (firstly, secondly), стилістично забарвленої лексики (posh hotel) (Баб'юк, 2019, с. 60).

Презентацію розуміють як підготовлене професійно підготовлене монологічне висловлювання, яке має чітку структуру побудови, містить результати аналітичного дослідження, спрямоване на інформування, мотивування й переконання аудиторії у важливості поданої інформації, перевагах представленого предмета (Баб'юк, 2019, с. 58, Онуфрив, 2017, с. 51; Попова, 2005, с. 80). Презентація відрізняється від звичайного повідомлення глибшим змістом, розгорнутістю, мовною складністю (Задорожна, 2012, с. 209-210). Кожна частина презентації (вступ, основна частина і заключна частина) мають характерні мовленнєві формули та засоби міжфразового зв'язку.

Під час опису, переказу, презентації студенти оволодівають такими мовленнєвими вміннями монологічного мовлення: з'єднувати мовленнєві зразки на основі певної логічної схеми, повно висловлюватися відповідно до комунікативної ситуації, оптимально використовувати мовний матеріал (лексичний, граматичний) до певної теми, збагачуючи мовлення з урахуванням рівня навченості, оптимально використовувати раніше вивчений матеріал, свідомо здійснюючи перенесення набутих знань, навичок і вмінь на нову ситуацію; залучати для викладу певної теми матеріал суміжних тем (Ніколаєва та ін., 2013, с. 341).

Відповідність певним характеристикам монологічного мовлення (логічне та коректне структурування, відповідність комунікативним намірам, ситуації) залежить від діапазону загальнонавжаних слів, термінів, якими володіє студент. Тому впродовж навчання студентів професійно-орієнтованому говорінню актуальним стає питання збільшення лексичного запасу.

Основні функціональні типи діалогів (діалог-розпитування, діалог-домовленість, діалог-обмін думками, враженнями, діалог-обговорення, діалог-суперечка) характеризуються послідовним чергуванням реплік, співвідношенням мовленнєвих мотивів співбесідників, наявністю діалогічних єдностей. Діалогічному мовленню притаманний значний

ступінь клішованості. Досягнення автоматизованого їх вживання студентами передбачає ознайомлення з типологією клішованих одиниць, їхньою функціональною прагматичністю, ситуативним вживанням та виконанням відповідних вправ за зразком (Котловський, 2017, с. 41).

З метою набуття швидкого темпу діалогічного мовлення, досягнення успішної мовленнєвої взаємодії навчання діалогів необхідно починати з виконання вправ на реплікування та складання міні-діалогів, діалогів із штучно створеними та природними опорами. На початкових етапах навчання студенти складають міні-діалоги, на просунутому етапі студенти оволодівають діалогами без опор та з природними опорами, розвивають уміння невідповідного мовлення (Задорожна, 2012, с. 220).

Під час іншомовної комунікації студенти оволодівають такими мовленнєвими вміннями діалогічного мовлення: уміння ініціювати й закінчувати діалог, підтримувати спілкування, використовуючи мовленнєві кліше, розширювати запропоновану співрозмовником тему розмови, вживати стягнені форми, характерні для діалогу, запитувати інформацію, комбінувати репліки згідно з комунікативним наміром, адекватно реагувати на репліки, емоційно забарвлювати діалог, вести бесіду з кількома особами відповідно до комунікативної ситуації в межах тематики (Ніколаєва та ін., 2013, с. 302).

У процесі оволодіння англомовної лексичної компетентності виділяємо три основних етапи формування лексичних знань, навичок та усвідомленості: ознайомлення, автоматизації й застосування. На етапі ознайомлення студентів із новими лексичними одиницями відбувається формування знань про лексичну систему англійської мови, семантизація та демонстрація особливостей. На етапі автоматизації повторюваність виконання дій із лексичним матеріалом забезпечує формування лексичних навичок. На етапі застосування студенти вживають нову лексику в мовленні для вирішення комунікативних завдань. Відповідно, подальша розробка системи вправ та завдань повинна співвідноситися з виділеними етапами.

Ефективним засобом формування англомовної професійно орієнтованої лексичної компетентності в говорінні майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи вважаємо ділову гру. Ділову гру розглядають як технологію, засіб і метод професійної підготовки, яка реалізується через комплекс ситуацій професійного спілкування та використовується для навчання і контролю групової діяльності (Доможирова, 2002, с. 68-85). У сфері готельно-ресторанної справи моделюванню підлягають такі ситуації: заселення туристичної групи, обговорення стандартів гостинності, розгляд

скарги гостя, інструктаж працівників готелю, ресторану, замовлення вечері на чотирьох членів сім'ї, обговорення національних кухонь у мультикультурному товаристві.

У цих іграх студенти включаються у змодельовану ситуацію, яка вимагає прийняття рішення на основі аналізу самої ситуації (Ніколаєва та ін., 2013, с. 126). Ю. Пассов наголошує на тому, що комунікативна ситуація є умовою розвитку мовленнєвого вміння та основою організації мовного матеріалу (Пассов, 1989, с. 47-49). У навчанні говоріння ми зосереджуємося на навчальних, спеціально створених комунікативних ситуаціях, які відображають відносини спільної діяльності.

Організація та реалізація ділової гри охоплює проведення певних етапів: підготовка, проведення та зворотній зв'язок (Конопленко, 2014, с. 152-158). Етап підготовки передбачає ознайомлення студентів із певними аспектами самоорганізації (визначення цілей, вибір лідера, розподіл завдань, механізм прийняття рішення, заповнення журналу завдань), правилами взаємодії у групі. Належна підготовча робота до виконання ситуативної діяльності (усвідомлення проблеми професійно орієнтованого спілкування, оволодіння мовними засобами для висловлювання власних думок) забезпечує успішний результат іншомовної комунікації.

Опрацювання теми, яка лежатиме в основі змодельованої ситуації, відбувається шляхом виконання низки лексичних вправ, складання студентами діалогів на рівнях діалогічної єдності та міні-діалогу, складання міні-монологів. Часта зміна пар надає можливість багаторазового повторення лексичних одиниць, термінів, мовленнєвих моделей (Бухбиндер, 1988, с. 207). Засвоєний лексичний матеріал допоможе студентам змодельовувати ситуацію.

Під час моделювання ситуації студенти мають усвідомити, що вони повинні взаємодіяти, досягнути комунікативні цілі, реалізувати комунікативні наміри (обговорення обов'язків, пояснення ситуації, проблеми, уточнення завдання, обговорення проблеми). Як зауважує В. Редько, «комплекс особливостей навчально-мовленнєвих ситуацій формує у студентів досвід виконувати не тільки певні мовленнєві дії, зумовлені темою спілкування, але й використовувати для цього відповідні мовні та мовленнєві засоби» (Редько, 2012, с. 190). Студенти вчатьса самостійно планувати й визначати зміст висловлювання та добирати мовні засоби, не боячись припуститися мовних помилок. Мета ділової гри – забезпечення переносу мовленнєвих дій з умовно-мовленнєвих вправ у мовленнєву практику (Мильруд, 1982, с. 7-12).

Перегляд відеоматеріалів на початку представлення теми зумовлений тим, що в навчанні говоріння більш ефективним є цілісний підхід (Forbes, 1996). Цілісний підхід характеризується тим, що студентам одразу пропонується вся ситуація, яка згодом опрацьовується під різними кутами. Виконання лексичних вправ на аудіювання дозволяє студентам зануритися в проблему (Конопленко, 2014, с. 116-122).

Грамотне використання в навчальному процесі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та технічних засобів навчання оптимізує процес формування іншомовної професійно орієнтованої компетентності. М. Бурак зауважує, що професійно орієнтоване говоріння передбачає володіння майбутніми викладачами англійської мови, як модераторами проведення ділових ігор для студентів нефілологічних спеціальностей, такими вміннями: створювати сприятливий емоційний клімат у групі; презентувати навчальний матеріал; організовувати як індивідуальну, так і парну та групову роботу студентів; стимулювати студентів до самостійної та колективної роботи; мотивувати студентів; створювати умови для стимулювання англійськомовного мовлення студентів; робити презентації та доповіді з професійних питань; брати участь в обговореннях та дискусіях з проблем лінгвістики та методики викладання іноземних мов; обмінюватись досвідом з колегами, що є носіями англійської мови (Бурак, 2018, с. 21-31).

Різновидом дидактичних ігор у навчанні іноземної мови є симуляція. Обов'язковими елементами симуляції як технології навчання є: симульоване оточення, чітке сприйняття й розуміння комунікативної ситуації, реальне сприйняття функцій і ролей учасниками симуляції (Jones, 1982, с. 5).

У симуляції не існує сценарію, студенти не «грають ролей» і не видають себе за інших осіб, як це, до прикладу, відбувається в діловій чи рольовій грі (Best Language Teaching Practice). Важливо акцентувати на основних деталях оточення, які забезпечують «занурення» учасників симуляції в комунікативну подію. Учасники не повинні конструювати оточення (Семеряк, 2016, с. 77).

Застосування симуляції у процесі навчання професійно орієнтованого говоріння (формування лексичної компетентності) майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи забезпечує високий рівень мотивації студентів до участі в комунікативному акті через зацікавлення в комунікативній події завдяки залученню елементу інтриги, можливість експериментувати з нещодавно засвоєним лексичним і граматичним матеріалом, мовленнєвими моделями, можливість відчувати себе реальними учасниками реальної комунікативної події, вільно робити власний вибір і приймати рішення. У

свою чергу, недоліки застосування технології симуляції у процесі формування англомовної професійно орієнтованої лексичної компетентності в говорінні майбутніх фахівців готельно-ресторанної такі:

- ігнорується неправильна вимова та допущені студентами помилки;
- допускається неправильне вживання студентами нової лексики, граматичних структур та мовленнєвих моделей;
- менш умотивовані студенти чи студенти з недостатнім рівнем сформованості іншомовної комунікативної компетентності не беруть активної участі в комунікативній події, яка представляється за допомогою застосування технології симуляції (Best Language Teaching Practice).

На основі здійсненого аналізу можемо зробити **висновки**:

Професійно-орієнтований дискурс майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи належить до інституційного ділового туристичного дискурсу.

В усному професійному спілкуванні фахівців готельно-ресторанної справи найчастіше зустрічаються монолог-повідомлення, доповідь, монолог-презентація, монолог-переконання, діалог-розпитування (інтерв'ю), діалог-домовленість, діалог-обмін думками, враженнями, діалог-обговорення, діалог-суперечка. Оволодіння лексичним матеріалом та мовленнєвими засобами забезпечують успішну реалізацію професійно орієнтованого монологічного та діалогічного мовлення.

Виділено три етапи формування англомовної професійно орієнтованої лексичної компетентності в говорінні майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи: ознайомлення, автоматизація й застосування.

Ефективними засобами формування англомовної професійно орієнтованої лексичної компетентності в говорінні майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи є ділова гра, та її різновид – симуляція.

Доведення ефективності розробленої методики на основі інтерпретації даних методичного експерименту стане предметом наших подальших наукових розвідок.

ЛІТЕРАТУРА

- Баб'юк, О. В. (2019). *Формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в монологічному мовленні майбутніх фахівців сфери туризму* (дис. ... канд. пед. н.). Тернопіль (Babiuk, O. V. (2019). *Development of Professional English Competence in Monologic Speech of Future Specialists in the Field of Tourism* (PhD thesis) Ternopil).
- Буряк, М. (2019). Методичні передумови взаємопов'язаного формування професійно орієнтованої компетентності в говорінні та інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх викладачів англійської мови. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 1 (85), 21-31. (Burak, M. (2019).

- Methodological prerequisites to interrelated building of a professionally oriented competence in speaking and information and communication competence of future English language teachers. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 1 (85), 21-31).
- Бухбиндер, В. А. (1988). *Методика интенсивного обучения иностранным языкам*. Киев: Вища школа (Buchbinder, V. A. (1988). *Methods of intensive teaching of foreign languages*. Kyiv).
- Доможирова, М. А. (2002). *Деловая игра в обучении профессионально-ориентированному общению на иностранном языке студентов неязыковых вузов* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08). Санкт-Петербург (Domozhyrova, M. A. (2002). *Role Play in Teaching Foreign Language Professionally Oriented Speaking to Students of Non-Language Institutes* (PhD thesis). St Petersburg).
- Задорожна, І. П. (2012). *Теоретико-методичні засади організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англomовною комунікативною компетенцією* (дис. ... доктора пед. наук: 13.00.02). Київ (Zadorozhna, I. P., (2012). *Theoretical and Methodological Foundations of future Teachers' Self-Study Work Organization on Acquiring Communicative competence in English* (DSc thesis). Kyiv).
- Конопленко, Л. О. (2014). Методичні рекомендації щодо організації ділової гри для навчання усного англomовного спілкування у технічних ВНЗ. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Педагогічні науки*, Вип. 2 (8), 152-158 (Konoplenko, L. O. (2014). Methodological recommendations how to organize a role play for teaching English speaking in technical institutes. *Alfred Nobel Dnipropetrovsk Univeristy Bulletin. Pedagogy*, 2 (8), 152-154).
- Конопленко, Л. О. (2014). Особливості комплексу вправ для навчання усного англomовного спілкування у технічному ВНЗ. *Теоретичні питання культури, освіти та виховання*, 50, 116-122 (Konoplenko, L. O. (2014). The peculiarities of exercise set to teach English speaking in technical institutes. *Theoretical issues of culture and education*, 50, 116-122).
- Котловський, А. М. (2017). *Формування англomовної лексико-граматичної компетентності в говорінні майбутніх економістів у процесі самостійної роботи*. (дис. ... на здобуття наукового ступеня к.пед.н.: 13.00.02). Тернопіль (Kotlovskiy, A. M. (2017). *Building Prospective Economists' Lexical and grammatical Competence in Speaking within Independent Work*. (PhD thesis). Ternopil).
- Ніколаєва, С. Ю., Бігич, О. Б., Бориско, Н. Ф., Борецька, Г. Е. (2013). *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика*. Київ: Ленвіт (Nikolaieva, S. Yu., Bihych, O. B., Borysko, N. F., Boretska, H. E. (2013). *Teaching methods of foreign languages and cultures: theory and practice*. Kyiv: Lenvit).
- Мильруд, Р. П. (1982). Речевая ситуация как методический приём обучения. *Иностранные языки в школе*, 1, 7-12 (Milrud, R. P. (1982). Speaking situation as a methodological teaching tool. *Foreign Languages in School*, 1, 7-12).
- Пассов, Е. И. (1989). *Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению*. Москва: Рус. яз. (Passov, E. I. (1989). *The fundamentals of communicative teaching methodology of foreign language speaking*. Moscow: Russian Language).
- Попова, О. Ю. (2005). *Методика обучения иноязычным презентационным умениям студентов неязыковых вузов* (дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.02). Волгоград (Popova, O. Yu. (2005). *Methodology of Teaching Foreign Language Presentation Skills to Students of Non-language Institutes* (PhD thesis). Volgograd).
- Онуфрів, А. Р. (2017). *Формування англomовної компетентності майбутніх маркетологів у професійно орієнтованому усному спілкуванні* (дис. ...

- канд.пед.н.: 13.00.02). Київ (Onufriy, A. R. (2017). *Building English Competence in Professionally Oriented Oral Communication of Future Marketers*. (PhD thesis). Kyiv).
- Редько, В. (2012). *Засоби формування комунікативної компетентності у змісті шкільних підручників з іноземної мов. Теорія і практика*. К.: Генеза (Redko, V. (2012). *The tools of building communicative competence in the content of school foreign language course books. Theory and practice*. Kyiv: Heneza).
- Семеряк, І. З. (2016). *Соціокогнітивний підхід до формування стратегій іншомовного професійно орієнтованого спілкування майбутніх програмістів з використанням Інтернету* (дис. ... к. пед. н.: 13.00.02.). Тернопіль (Semeriak, I. Z. (2016). *Socio-cognitive Approach to Building the Strategies of Foreign Language Professionally Oriented Communication of Future Programmers via Internet* (PhD thesis). Ternopil).
- Тарнаєва, Л. П. (2013). Туристический дискурс: лингвопрагматические характеристики. *Вестник СПбГУ*, 3, 229-235 (Tarnaieva, L. P. (2013). Tourism discourse: linguopragmatic features. *St Petersburg State University bulletin*, 3, 229-235).
- Черниш, В. В. (2015). *Теоретико-методичні засади формування у майбутніх учителів професійно-орієнтованої англomовної компетенції в говорінні* (дис. ... докт. пед. наук: 13.00.02.). Київ (Chernysh, V. V. (2015). *Theoretical and Methodological Foundations of Future Teachers' Professionally Oriented Competence in English Speaking Formation* (DSc thesis). Kyiv).
- Forbes, S. H. (1996). *Values in holistic education. Third Annual Conference on "Education, spirituality and the Whole Child"*. Roehampton Institute, London, June 28. Retrieved from: <http://holistic-education.net/articles/values.pdf>
- Jones, K. (1982). *Simulations in Language Teaching*. N.Y.: Cambridge University Press.
- Simulation as a language learning tactic. Best Language Teaching Practice*. Retrieved from: http://www.languages.dk/methods/documents/Simulation_Manual.pdf

РЕЗЮМЕ

Скриль Ирина. Особенности реализации методики формирования англоязычной профессионально ориентированной лексической компетентности в общении будущих специалистов отельно-ресторанного бизнеса.

Статья рассматривает основные положения, которые необходимо учитывать в процессе использования методики формирования англоязычной профессионально ориентированной лексической компетентности в общении будущих специалистов отельно-ресторанного бизнеса. Описаны характеристики, которые подтверждают принадлежность профессионально ориентированного дискурса будущих специалистов отельно-ресторанного дела к институциональному деловому туристическому дискурсу. Определены единицы монологической и диалогической речи, которые наиболее распространены в отельно-ресторанном бизнесе. Выделены основные этапы формирования обозначенной компетентности: ознакомления, автоматизации, использования. Обоснована эффективность использования видеоматериалов с дальнейшим применением деловой игры и симуляции для успешного формирования англоязычной профессионально ориентированной лексической компетентности в общении будущих специалистов отельно-ресторанного бизнеса.

Ключевые слова: англоязычная профессионально ориентированная лексическая компетентность, общение, монологическая и диалогическая речь, видеоматериалы, деловая игра, симуляция.

SUMMARY

Skril Irina. The peculiarities of implementation of the methodology of building English professionally oriented lexical competence in speaking of future specialists of hotel and catering business.

The article deals with the main postulates which are to be considered while applying the methodology of building English professionally oriented lexical competence in speaking of future specialists of hotel and catering business. Professionally oriented discourse of future specialists of hotel and catering business belongs to institutional business tourism discourse, because one of the parties is a representative of economic or social establishment and the participants of communication have business relations, possess etiquette and have an emotional and psychological impact on their partners. It has been found out that in hotel and catering business the most widespread kinds of monologues are notice, report, presentations (presentation-report and persuasive presentation), dialogues are presented by enquiry, arrangement, exchange of thoughts, impressions, discussion and argument. Each dialogue and monologue has its structure, purpose and a set of functional phrases. During communication the students acquire skills of dialogical and monological speech. Three stages of building English professionally oriented lexical competence in speaking of future specialists of hotel and catering business are outlined: introduction, automatization and production. Following the above mentioned stages the system of exercises and assignments should be presented. The effectiveness of application of video materials as well as role play and simulation while building English professionally oriented lexical competence in speaking of future specialists of hotel and catering business have been grounded. A role play provided a modeled situation that involves performing business roles, finding solution and making decisions. A role play encourages students to speak and use hotel and catering terminology, motivate them to study and organize their learning. Watching video materials facilitate creating a natural environment. Positive atmosphere, individual preparation of presentations, application of information and communication technologies foster students' foreign language speaking activity. Simulation envisages students' immersion into professional situations. Students shouldn't adhere to any scenario. Students are free to experiment with lexical material, speaking models. The advantages of the simulation are: ignorance to students' mistakes, scarce involvement of the students with lower level of English.

Key words: English professionally oriented lexical competence, speaking, monological and dialogical utterances, video materials, role play, simulation.

УДК 378.147.091.33-027.22:004

Олена Трифонова

Центральноукраїнський державний педагогічний університет

імені Володимира Винниченка

ORCID ID 0000-0002-6146-9844

DOI 10.24139/2312-5993/2019.06/161-174

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ІНТЕГРАТИВНОСТІ ФІЗИКИ І ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

У статті розглянуто теоретичні та методологічні основи розвитку інформаційно-цифрової компетентності майбутніх фахівців комп'ютерних